

„Egy kegyetlen gyilkossággal indul ez a különös,
ám ellenállhatatlan utazás Argentína igazságszolgáltatási rendszerébe...

A *Szemekbe zárt titkok* sötét helyként ábrázolja a világot,
amiben az egyedüli fényforrás a másik iránti hűség.”

Kirkus Reviews

„Fondorlatos és magával ragadó...

A könyv elsősorban egy gyilkosságról szól, de az 1970-es évek Argentínája
és a főszereplő belső szorongása elmélyíti a történetet.

Különösen ajánlott azoknak, akik szeretnek olvasni rejtélyekről,
történelemlről és az emberi pszichéről.”

Library Journal

„Sacheri műve mellébeszélések nélküli pszichológiai krimi egy ország titkairól,
melyet felemésztett az állandó rettegés,
és az elfojtott szív titkairól, mely már az egyszerű, tiszta vágyódásra sem képes.”

Michael Greenberg

Eduardo
Sacheri

Szemekbe zárt titkok

agave
könyvek

Eduardo Sacheri: La Pregunta de sus ojos
La Pregunta de sus ojos © Eduardo Sacheri, 2005, 2009
© Aguilar, Altea, Taurus, Alfaguara de S.A. Ediciones, 2009
Hungarian translation © Smid Bernadett

A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:
Eduardo Sacheri: La Pregunta de sus ojos
PUNTO DE LECTURA, Spain, 2010

Fordította: **Smid Bernadett**

A kötet megjelenését az Argentin Külügyminisztérium „SUR” programja támogatja.
Obra editada en el marco del Programa „Sur” de Apoyo a las Traducciones del Ministerio de Relaciones
Exteriores y Culto de la República Argentina.

ISBN: 978 61 5546 808 7

Agave Könyvek

Felelős kiadó: A kiadó ügyvezetője

A borítót tervezte: Demeter Zsuzsa

A kötetet tervezte: Kuzskó Rajmund

Felelős szerkesztő: Velkei Zoltán

Szerkesztő: Fehér Ildikó

Korrektor: Horváth Krisztina

Nyomdai kivitelezés: Reálszisztéma Dabasi Nyomda Zrt., 2015

Táskaszám: 14-1601

Felelős vezető: Vágó Magdolna

Műfaj: krimi

Nagymamámnak, Nellynek

Mert megtanította,
mennyire fontos,
hogy megőrizzük és megosszuk
az emlékeinket.

A búcsú

Benjamín Miguel Chaparro hirtelen megtorpan, és eldönti, hogy nem megy el. Egyszerűen nem. A pokolba mindegyükkel! Hiába ígérte az ellenkezőjét, és hiába szervezik már három hete a búcsúztatót, és foglaltak asztalt huszonnégy főre az El Candilban, és hiába ígérte biztosra Benítez és Machado, hogy ideutaznak a világ másik végéről, megünnepelni a dinoszaurusz nyugdíjba vonulását.

A mozdulat annyira váratlan, hogy a mögötte sétáló férfi, aki éppen a Talcahuano utcán a Corrientes út felé tart, majdnem magával sodorja, és csak úgy tudja kikerülni, hogy az egyik lábával lelép az útra a járdáról, és siet is tovább. Chaparro utálja ezeket a szűk, zajos és sötét járdákat. Immár negyven éve rója őket, de tudja, hogy hétfőtől nem fognak neki hiányozni. A járdák sem, de annyi minden más sem ebből a városból, ahol soha nem érezte otthon magát.

Nem hagyhatja őket cserben. El kell mennie. Ha másért nem, akkor azért, mert Machado minden nyavalyája ellenére eljön egyenesen Lomas de Zamorából. Benítez szintúgy. Bár az igazat megvallva a Palermótól a Tribunalesig nem olyan hosszú az út, szerencsétlen mégis úgy izzad, mint a ló. De Chaparro nem akar elmenni. Kevés dologban biztos, de ez az egyik közülük.

Megnézi magát egy könyvesbolt kirakatában. Hatvanéves. Magas. Ősz. Orra, mint a sasé, az arca sovány. „A picsába!” – ez a végkövetkeztetés. Sze-meit fürkészi a kirakatüvegben. Egy fiatalkori nője mindig azzal heccelte, hogy folyton nézegeti magát a kirakatokban. Chaparro pedig se neki, se az életében felbukkanó más nőknek nem vallotta be az igazat: annak, hogy vizslatja magát a kirakatüvegekben, semmi köze az önszeretethez vagy

az önelégültséghez. Mindig csak arra ment ki a játék, hogy megpróbálja megtudni, ki a fészkes fene is ő valójában.

Most, hogy ebbe belegondolt, még szomorúbb. Aztán újra elindul, mintha a mozgás megszabadíthatná ennek az új, járulékos, kéretlen szomorúságnak a szilánkjaitól. Miközben komótosan ballag a járda délutáni naptól elzárt oldalán, olykor-olykor végigméri magát a kirakatüvegekben. Megpillantja az El Candil tábláját, át kell menni a másik oldalra, még harminc méter, aztán rögtön balra. Az órájára néz: háromnegyed kettő. Már biztosan mindenki ott van. Ő is elküldte a titkárságról a többieket egy húszkor, hogy ne kelljen rohannia. A jövő hónapig már nem ügyeleteselek, a legutóbbi esetek pedig sínen vannak. Chaparro elégedett. Jó srácok ezek. Remekül dolgoznak. Gyorsan tanulnak. Aztán eszébe ötlük, hogy „hiányozni fognak”, de Chaparro nem akar esetlenül lubickolni a nosztalgiában, ezért újra megáll. Ezúttal nem jön senki mögötte, aki elsodorhatná: akik vele szemben haladnak, még idejében kikerülhetik ezt a magas, kék zakós, szürke nadrágos férfit, aki most éppen egy lottózó kirakatüvegében veszi szemügyre magát.

Körülnéz. Nem megy el. A döntés végleges. Ha siet, talán még elcsípheti a bírónőt, mielőtt elindul a búcsúztatóra, mert sokáig bajlódott egy előzetes letartóztatással. Nem most jut eszébe először az ötlet, de ebben a pillanatban szedi össze a bátorságát a megvalósításához. Vagy csak arról van szó, hogy a másik lehetőség, vagyis elmenni a saját búcsúztatójára, maga a pokol, melynek bugyraiban nincs kedve elmerülni? Üljön az asztalfőre? Mellé pedig Benítez és Machado, és már kész is a tiszteletre méltó múmiák triász? Hallgassa végig annak a szerencsétlen Álvareznek a kérdését: „jó lesz római módra, mit szoltok hozzá?”, aztán nézze, amint széttölti a minőségi bort, hogy gyorsan benyakalhassa. Laura majd mindenkit végigkérdez, hogy ki felezne el vele egy adag canellónit, hogy ne rúgja fel teljesen a múlt hétfőn elkezdett fogyókúráját. Varela meg módszeresen belecsúszik a mélabús részegségbe, ami arra indítja majd, hogy édesbúsan-nyálasan ölelgesse a barátait, ismerőseit és a pincéreket? E rémálomba illő képek hatására meggyorsítja lépteit. Felkaptat a Talcahuano lépcsősorán. Még

nem zárták be a főkaput. Beszáll a legközelebbi liftbe. A liftkezelőnek nem is kell megmondania, hogy az ötödikre megy, mert a Palotában még a falak is ismerik.

Határozott léptekkel halad, elegáns mokaszin cipője zajt üt a folyosó fekete-fehér kövezetén, amely a Tucumán utcával párhuzamosan halad, mígnem titkárságának szűk, magas ajtajához ér. Gondolatban elidőzik a birtokoson: az ő titkárságának? Igen, mi ezzel a baj? Az övé, sokkalta inkább az övé, mint Garcíáé vagy az őt megelőző bármelyik másik titkáré.

Miközben nyitja az ajtót, hatalmas kulcsomója megsörren a kongó folyosó csendjében. Némi erővel húzza be, hogy a bírónő észrevegye, valaki belépett az irodába. Egy pillanat: miért hívja „bírónő”-nek? Mert az, semmi kétség, de miért nem inkább Irene? Épp elég nyűg az, amit kérnie kell, és még itt ez a nyomasztó részlet: Irenétől kell kérnie vagy egyszerűen doktor Hornos asszonytól?

Óvatosan, kétszer kopog az ajtón, mire belülről egy „tessék” hallatszik. Amint belép, a nő meglepődik, és megkérdezi tőle, hogy mit csinál még itt, és miért nincs már az étteremben. Valójában mindez úgy hangzik, „hogy kerülsz te ide?”, és „miért nem vagy már az étteremben?”, ami nem ugyanaz. De Chaparro nem akar belebonyolódni a tegezés-magázás témájába, mert ez újabb zavar forrása lehet, és megghiúsíthatja feltett szándékát, azt a kérést, amely a Talcahuano utcán, majdnem a Corrientesen fogalmazódott meg benne. Egészen elszomorító, hogy ez előtt a nő előtt ennyi kétely támad benne, Chaparro összeszedi minden bátorságát, és úgy dönt, hogy nincs visszaút, végérvényesen, visszavonhatatlanul és megmászhatatlanul erőt kell vennie magán, abba kell hagynia a töketlenkedést, és végre valahára ki kell böknie, hogy miért jött. „Az írógép” – veti oda minden körítés nélkül. Udvariatlanul, szerencsétlenül, durván. Minden előzetes finomkodástól mentesen. Semmi olyasmi, hogy tudod, Irene, arra gondoltam, talán, esetleg, ha lehet, amennyiben nem probléma, vagy bármiféle redundáns szóvirág, amelyből annyi van a spanyol nyelvben, és pont arra valók, hogy az ember elkerülje, amit most Chaparro lát Irene, vagyis doktor Hornos

asszony, jobban mondva a bírónő arcán, ezt a zavart, ezt a megrökönyödést a váratlan közlemény hallatán.

Chaparro ráébred, hogy már késő váltani. Így hát visszatér a legelejére, és megpróbál válaszolni a nő búcsúbéddel kapcsolatos kérdésére, amelyben feltételezi, hogy ez idő tájt bizonyára őt ünneplik éppen. Elmondja neki, hogy fél a nosztalgiától és attól, hogy végül a szokásos dolgokról fognak beszélgetni a megszokott arcokkal, és attól, hogy belesüpped a patetikus melankóliába, és mivel mindezt mélyen az asszony szemébe nézve vallja be, elérkezik a pillanat, amikor úgy érzi, hogy a gyomra a belei felé araszol, kiveri a hideg verejték, és a szíve hevesen ver. Mivel ez egy mély, régi és hasztalan érzelm, Chaparro sebtében becsukja az iroda ablakát, hogy valamiképp megszabaduljon a gesztenyeszínű szempártól. De az ablak már zárva van, ezért úgy dönt, hogy kinyitja, noha kint istentelen hideg van, úgyhogy inkább mégis becsukja. Végül nem marad más választása, mint visszamenni a helyére, ügyelve arra, hogy állva maradjon, nehogy túl közvetlenül, felülről lásson rá az íróasztal és az aktacsomó mögött ülő Irenére. A nő a tőle megszokott feszült figyelemmel követi minden mozdulatát, pillantását és hangjának minden megbicsaklását. Chaparro elhallgat, mert tudja, hogy ha így folytatja, akkor még több sületlenséget hord majd össze, úgyhogy még idejében visszatér az írógép kérdéséhez.

Azt mondja a nőnek, hogy bár fogalma sincs, mihez kezd ezután, szívesen megpróbálna régi tervével, a könyvírással. De amint kiejti a száján, komplett hülyének érzi magát. Öreg, kétszeresen elvált, nyugdíjas, és írói babérokra vágyik. Az agg Hemingway. García Márquez az óriásváros nyugati végéből. Rádásul hirtelen megcsillan Irene, vagyis doktor Hornos asszony, jobban mondva a bírónő szemében az érdeklődés. De már eláshatja magát, ezért inkább elmeséli, hogy kedve támadt kipróbálni, voltaképpen ez egy régi terv, és most, amikor több ideje lesz, miért is ne. És itt lép színre az írógép. Chaparro már nagyobb biztonságban érzi magát, olyan ösvényre lépett, ahol nem annyira ingoványos a talaj. „Tudod, Irene, ebben a korban már nem kezd el számítástechnikát tanulni az ember. Ezt a Remingtont pedig úgy ismeri minden ujjbegyem, mintha egy negyedik

ujjperc lenne.” (Negyedik ujjperc? Honnan szedte ezt a baromságot?) „Igazi harcokcsinak tűnik ezzel az ötmillis acéllal és az olajzöld színével, minden egyes betű leütésekor akkora zajt csap, mintha egy komplett tűzéség löne, de próba szerencse, hátha beválik, természetesen csak kölcsönbe kellene, néhány hónapról lenne szó, maximum háromról, mert nem akaródzik túl hosszú könyvet írni, gondolj bele (na, már megint magát alázza, mint mindig.) „Az új srácok egyébként is mind számítógépet használnak, és a legfelső polcon még van másik három leselejtezett, a legrosszabb esetben meg szoltok, és visszahozom ezt”, magyarázkodik Chaparro, de elakad a szava, mert a nő felemeli a kezét, és azt feleli neki, „semmi gond, Benjamín, vidd el nyugodtan, ez a legkevesebb, amit tehetek érted”, és Chaparro nyel egyet, mert sokféleképpen lehet kommunikálni, nemcsak szavakkal, és a mondat végére odavetett „érted” olyan nagyon „érted”-nek hangzik, és ugye hangsúly és hangsúly között is van különbség, márpedig ez az emlékezetes alkalmakon használt hangsúly, amelyek mély sebként Chaparro emlékezetébe égtek egyhangú magányának egén, hiába próbálta annyi éjszakán át elfelejteni őket, ugyanannyit töltött azzal, hogy felidézze őket, úgyhogy végül feláll, megköszöni a kedvességet, kezét nyújt, majd közel hajol a nő oldalra fordított, illatos arcához, és csukott szemmel megérinti a bőrét ajkaival, mint mindig, amikor alkalmat talál rá, hogy csókot leheljen rá, így át tudja magát adni az egyszerre ártatlan és bűnös érintésnek, aztán szinte futva távozik a szomszédos iroda felé, majd két villámgyors mozdulattal letámasztja az írógépet, és széleseben elmenekül a szűk, magas ajtón át, még csak vissza se néz.

Újra végigsiet a folyosón: ezúttal még kietlenebb, mint húsz perccel ezelőtt, lemegy a nyolcas lifttel, végigballag a Talcahuano felé vezető folyosón, és kilép a kis ajtón, miközben megbiccenti a fejét az örök előtt, aztán elmegy a Tucumán kereszteződéséig, vár öt percet, és felpréseli magát a 115-ösre.

Amint a busz befordul a Lavalle sarkán, Chaparro balra fordítja a fejét, persze ilyen távolságból nem látja az El Candil tábláját. Irene, vagyis doktor Hornos asszony, jobban mondva a bírónő már biztosan arrafelé

tart, hogy hírül adja a többieknek, az ünnepelt meglógott. Nem is olyan nagy ügy. Mindenki ott van, és egytől egyig éhesek.

Megtapogatja a farzsebét, előveszi a tárcáját, és zakójának belső zsebébe rejti. Negyven éve dolgozik itt, és még sosem zsebelték ki, úgyhogy nem most, a bíróságon töltött utolsó napon akarja megélni életének első meglopatását. Az Once pályaudvarhoz ér, olyan gyorsan lépdél, ahogy csak tud. Legkorábban a hármas vágányról indul vonat Moreno felé, minden állomáson és megállóhelyen megáll. Az utolsó kocsik esnek legközelebb a kijáráshoz, itt már minden ülés foglalt, de a negyedikben már bőven akad hely. Mint mindig, most is azon gondolkodik, hogy azok, akik a hátsó kocsikban utaznak, vajon azért maradnak-e ott, mert hamar leszállnak, vagy csak ki akarják nyújtani a lábukat, esetleg azért, mert idioták. Talán még hálás is nekik. Chaparro ablak mellé akar ülni, a bal oldalra, hogy ne zavarja a délutáni nap, és arra gondol, hogy ettől fogva mi a lószart kezd majd magával hátralévő életében.

Magam sem tudom pontosan, hogy ennyi év után miért fogok hozzá Ricardo Morales történetének megírásához. Mondhatnám, hogy ennek a férfinak a története mindig sötét ígézetként vonzott, mintha az ő fájdalomtól és tragédiától széthullott életében saját félelmeim árnyait láthattam volna megelevenedni. Számtalanszor lepett meg elmémben a mások borzalmas sorsa felett érzett bűnös öröm, talán módszeresen számúztam saját életemből a tragédiákat, amint ráeszméltem, hogy másokat miféle borzalmak kísérnek. Olyan volt ez, mint a valószínűség-számítás sajátos, ostoba törvényéből következő felmentőlevél, amely garantálja, hogy ha X. Y.-nal efféle dolog történt, akkor X. Y. ismerőseivel – akik közé én is tartozom – ez már kisebb eséllyel fordulhat elő. Igaz, hogy nem büszkélkedhetek sikerekben bővelkedő életúttal. Mégis, ha a kudarcaimat összehasonlítom Morales balsorsával, én kerülök ki győztesen. Mindenesetre ez most nem az én történetem, hanem Moralesé vagy Isidoro Gómezá, hiszen a kettő egy és ugyanaz, csak más szemszögből, mintha a fonákjáról néznénk.

De nemcsak ezért vetem papírra ezeket a sorokat. Bár az efféle beteges félelemnek is megvan a maga létjogosultsága. Valószínűleg azért mesélem el, mert ráérek. Van időm, túl sok is. Annyi, hogy az életemet alkotó hétköznapi apróságok szédítő gyorsasággal oldódnak fel monoton semmittevésemben. A nyugdíjaskor rosszabb, mint amire számítottam. Már meg kellett volna tanulnom. Mármost nem a nyugdíjaslétet, hanem azt, hogy a dolgok, amikor a valóságban megtörténnek, általában rosszabbak, mint ahogy elképzeltük őket. Éveken keresztül láttam a frissen nyugdíjba vonuló kollégáim naiv optimizmusát a bíróságon, mert azt hitték,

hogy most végre kiélvezhetik a szabadidejüket. Azzal a meggyőződéssel távoztak, hogy szinte az Édenkert táru fel előttük. És láttam, hogy rövid idő alatt megsemmisülve, csalódottan térnek vissza. Kettő, jó esetben három héten belül minden állítólagos örömet kiélték, amit bevallásuk szerint a rutinnal és munkával töltött éveik alatt folyton elodáztak. És mindezt miért? Hogy délutánonként benézzenek a bíróságra csevegni, kávézni, sőt még segíteni is egy-egy bonyolultabb ügy esetében, mintha nem vállalnák sorsukat.

Ezerszer végignéztem ezeket az üres öregkortól kiégett fickókat, ezer-szer láttam a szemükben, ahogy a lehetetlen megváltásért esedeznek, úgyhogy megfogadtam, én sosem süllyedek ide, amikor majd rajtam a sor. Csak semmi elfuserált időtöltés! Semmiféle nosztalgikus séta, hogy megnézzük, mi újság a fiatalokkal. Semmiféle siralmas mutatóvány, hogy öt másodpercnyi szánalmat keltsünk azokban, akik még szerencsések, és dolgozhatnak.

Hát igen, két hete vagyok nyugdíjas, és egyszerre időmilliomos lettem. Szó sincs arról, hogy ne lenne ötletem, mivel foglalkozhatnék. Egy sor dolog eszembe jut, de mind haszontalannak tűnik. Néhány hónapig író játszol, mondogatta Silvia, amikor még szeretett. Valójában két különböző korszakot és kétféle hangnemet vegyíték egybe. Amikor még szeretett, olyan jövőt ígért, ahol író leszek, minden bizonnyal híres író. Aztán, amikor a szerelme házasságunk unalmába olvadt, az ironia tornyába rejtőzve, halálos megvetéssel hozta szóba ugyanezt a témát. De nem panaszkodhatom, mert én is hasonló aljasságokkal bombáztam. Kár! Szomorú, hogy tíz év házasságból jobbára az egymásnak okozott sérelmek leltára marad. Legalább Silviával eljutottunk a veszekedésig. Az első házasságomban, Marcelával még csak beszélni sem tudtunk ezekről a dolgokról. Szinte hihetetlen. Életem java részét két nővel töltöttem, és mindkettejükről csak nagy nehezen tudok halovány emlékfoszlányokat felidézni. És hogy ennyire az emlékeim mélyén élnek, csak egy újabb (kéretlen) bizonyítéka annak, hogy milyen öreg vagyok. Túl vagyok két házasságon, ez elég ahhoz, hogy megmaradjak a nőtlenség sztyeppés fennsíkján. Végtére is, az élet hosszú.

Talán sosem vettem túl komolyan, hogy író leszek. Még akkor sem, amikor Silvia csodálattal mondogatta, sem később, amikor szarkasztikusan a fejemhez vágta. Persze álmodtam arról az idillről (mert vannak álmok, amelyek még a legkételkedőbb szíveket is megpuhítják), hogy mint író ülök – lehetőleg egy hatalmas ablak előtt – a dolgozósobámban, amely a tengerre néz, alighanem az időjárás viszontagságainak kitett, magas sziklaszirtról.

Ebből is látszik, hogy semmi sem a külsőségeken múlik. Mert nem segített, hogy „az író író szentélyeként” rendeztem be a házam nappaliját (borzalmas ez az „író író” jelzős szerkezet, igenév-főnév, megüli az ember gyomrát, szörnyű vagyok). Ez azért tényleg szép. Hiányzik a tenger és az ítéletidő. Az íróasztalomon viszont rendet tartok. Az egyik oldalon egy halom vadonatúj géppapír. A másikon egy üres jegyzetfüzet. Középen az írógép, egy impozáns, olajzöld Remington, alig kisebb, mint egy tank, de ugyanannyi acélból készült, évekkel ezelőtt folyton ezzel viccelődtünk a bíróságon.

Az ablakhoz lépek, és mint már említettem, nem egy óceáni viharok szaggatta szirtről tekintek le; csak egy ötször négyes, takaros kiskert látványa fogad, s az utcát kémlelem. Nem jár arra senki, mint ahogy általában lenni szokott. Harminc évvel ezelőtt gyerekek és emberek népesítették be ezeket az utcákat. Ma már kihalt a környék. A kissrácok elmentek, az öregek begubóztak. Ahogy én magam is. Viccesen hangzik: talán többünknek az a rögeszméje, hogy könyvet írunk.

Igazából a lelkem mélyén azt gyanítom, hogy a lap, amit most igyekszem teleírni, rövidesen a szoba szemközti sarkában gyűlő papírkupacon landol, akárcsak az előző tizenkilenc. Mert ahogy sorra elvetem a piszkozatokat, nem tudok ellenállni a kísértésnek, hogy egy kecses csuklómozdulattal – és változó sikerrel – célba vegyem velük a fonott esernyőtartót, amit már nem is tudom, kitől örököltem. Annyira lelkesít, amikor beletalálok, és annyira ösztönöz az elhibázott lövéseimből származó jelentéktelen frusztráció, hogy már-már jobban érdekel a következő dobási kísérlet, mint az a halovány lehetőség, hogy ezúttal végre sikerül elkezdenem a történetemet,

amelyet állítólag el akarok mesélni. Egyértelmű, pont annyira távol állok az íróvá válástól, mint attól, hogy hatvanévesen kosaras váljon belőlem.

Mielőtt nekiláttam volna, napokon keresztül próbáltam választ találni néhány égető kérdésre a művel kapcsolatban, mert attól tartottam, ami éppen most történik velem: hogy elillan a maradék bátorságom is, miközben az írógép előtt ülök értelmetlenül fáradozva, mint a kutya, amely a saját farkát kergeti. Először azt gondoltam, nincs meg bennem a kellő képzelőerő ahhoz, hogy regényt írjak. Ezért azt a megoldást választottam, hogy minden előzetes terv nélkül írok, vagyis elmesélem a valós történetet, amelynek – akaratom ellenére –, szemtanúja lettem. Ezért döntöttem úgy, hogy megírom Ricardo Morales történetét. Azért, amit az elején mondtam, és azért, mert a történethez semmit nem kell hozzátennem, és mivel jól ismerem, talán lesz bátorságom a végéig elmesélni anélkül, hogy meghunyászkodó módon hazudozni kezdenék a hézagok kitöltésére, anélkül, hogy elnyújtanám a cselekményt, illetve győzködni kezdeném az olvasót, hogy ne vágja sutba, mikor alig tizenöt oldalt olvasott el belőle.

Miután megvan a téma, újabb nehézség következik: hányadik személyben mondjam el? Amikor magamról beszélek, akkor „én”-t írjak vagy „Chaparro”-t? Elkészerítő, hogy ez az egyetlen akadály képes megakasztani alkotói lendületemet. Tegyük fel, hogy harmadik személyben mesélem el a történetet. Talán jobb is lenne, nehogy féktelenül kiáradjanak túlzottan személyes benyomásaim és élményeim. Ezt világosan látom. Céлом nem a katarzis kiváltása ezzel a könyvvel, jobban mondva ezzel a könyvcsírával. Az egyes szám első személy kényelmesebb. Tapasztalat híján azt hiszem, kényelmesebb. De mi legyen azokkal a részekkel, amelyeknek nem voltam közvetlen tanúja, amelyeket csak sejtek, de nincs rájuk bizonyítékom? Ugyanúgy meséljem el mindet? Töviről hegyire? Vagy hagyjam ki őket?

Haladjunk lépésről lépésre. Kezdjük a könnyebbik kérdéssel. Egyes szám első személyben fogom elkezdni. Épp elég bajom van, nem kell egy újabb. A legjobb az lesz, ha azt mesélem el, amit tudok, és amit sejtek, ellenkező esetben lószart sem fog érteni senki. Még én sem. Aztán itt van a szókincs kérdése: az előző sorból, mint fényreklám a ködből, kiviláglik a

„lószar” szó. Használjam ezeket a trágár, durva kifejezéseket vagy inkább ne? A büdös francba is, mennyi kétség. Na, már megint káromkodom. A végén még kiderül, hogy mocskos a szám.

És ami még ennél is rosszabb: hiába tudom jól, hogy Morales történetét fogom megírni, az elején kell kezdenem. De hol van az eleje? A narratív technikám ugyan faragatlan, de tudom, hogy a jól bevált „egyszer volt, hol nem volt” most nem működik. Hát akkor? Hol az eleje? Persze, a történetnek van kezdete. A gond az, hogy négy vagy öt lehetséges kezdete van. Egy fiatalember, aki éppen csókkal búcsúzik munkába menet a feleségétől. Vagy két ember bóbiskol egy íróasztal fölött, hogy nyomban felkaphassák a kagylót, amint meghallják a fülüketítő telefoncsörgést. Esetleg egy újdonsült, fiatal tanítónő, aki egy csoportképen pózol. Vagy éppen egy törvényszéki alkalmazott, aki történetesen én vagyok, és aki harminc év elteltével, ennyi lehetséges kezdet után, kézzel írott levelet kap egy rég nem látott feladótól.

Melyik megoldást kell választanom? Lehet, hogy mindegyiket, illetve bármelyiket, a többit aztán írás közben beleillesztem, a legkevésbé szerencsétlennek tűnő sorrendben. Talán nem lesz akkora baj, ha elszúrom. Már jó pár estémet erre szántam. Legrosszabb esetben, ha elég piszkozatot semmisítek meg, biztosan javul majd a sikeres dobásaim aránya.

2

Ricardo Augustín Morales 1968. május 30-án reggelizett utoljára Liliana Colottoval, és élete végéig emlékezett arra, hogy miről beszélgettek, valamint arra is, hogy mit ittak, mit ettek, milyen színű volt a hálóinge, emlékezett az oldalról beáradó napfényre, amely megcsillant a lány bal orcáján, ahogy ott ült a konyhában. Amikor Morales először mesélte el, azt hittem, túloz. Úgy gondoltam, lehetetlen ennyi részletre emlékezni. De tévedtem, és alábecsültem, mert még nem ismertem eléggé, és nem tudtam, hogy a menthetetlen baleknak kinéző Morales valójában kivételesen intelligens pasas, akinek olyan memóriája és megfigyelőképessége van, amelyet egész addigi életemben nem láttam, és soha nem is fogok. Moralesnek megvolt a jó oka, hogy ennyire aprólékosan emlékezzen. Ez a férfi majdnem minden, feleségével kapcsolatos dolgot képes volt így felidézni.

Később, amikor Morales hajlandó volt magáról is beszélni, önmagát egy jelentéktelen, szürke, ennek megfelelően sekélyes sorsú emberként írta le. Morales mindenféle önsajnálattal nélkül úgy állította be magát, mint valakit, akinek jelenléte nem hagy nyomot a családján, az iskoláin és a munkahelyein sem. Azelőtt mindig minden megfelelt neki, sosem volt semmiféle igazán jó vagy különleges dolog az életében. Csak Liliana. Mert ő egy személyben mindkettőt megtestesítette. Ő mindenekelőtt. Ezért őrizte meg azt a reggelt az emlékezetében, és nem azért, mert az utolsó volt. Ugyanúgy kivételes és örök volt számára, mint házasságuk bő egy évének összes reggele. Amikor elmesélte annak a közös étkezésnek minden apró részletét, nem úgy tette, mint az egyszerű halandók, akik megpróbálják derengő emlékképekből, valamint más hasonló szituációkból

és érzésekből összeeszkábálni, amit végérvényesen elvesztettek. Morales nem. Mert érezte, hogy Liliana az ő számára már egyfajta szabálytalan boldogságot jelent, köszönőviszonyban sincs az élete többi részével. És mivel a kozmosz egyensúlyra törekszik, előbb-utóbb el kellett vesztenie a lányt, hogy a dolgok visszatérhessenek eredeti rendjükbe. Minden Lilianával kapcsolatos emlékét áthatotta egy közeledő hajótörés, egy leselkedő katasztrófa érzete.

Soha nem volt semmiben sem kiemelkedő. Sem a tanulásban, sem a sportban. Még a családjától sem érdemelt ki apró, alkalmi dicséretet, lényegében semmiért. De 1966. november 16-án megismerte Lilianát, és ez elég volt ahhoz, hogy megváltozzon az élete. Vele, miatta, neki köszönhetően Morales más ember lett. Amint meglátta, ahogy a lány belép a bankba a forgóajtón, megkérdezi az őrt, hogy melyik sorban állnak a betétesek, majd apró és határozott léptekkel elindul a négyes ablakhoz; a férfi érezte, hogy ez a nő meg fogja változtatni az életét, és sorsa az ő kezében van. Ettől a váratlan bizonyosságérettől megrészegülve Morales erőt vett magán, legyőzte bátortalanságát, és beszédbe elegyedett vele; miközben számolta a pénzt, mélyen a szemébe nézett, és mosolygott, mint a vadalma, majd fennhangon kívánta, bárcsak hamar visszatérne, azután bepillantott a dossziéjába, hogy megtudja, melyik vállalaté a folyószámla, ahová betette a pénzt, majd kitalált egy ürügyet, hogy felhívhassa a céget, és üzenetet hagyhasson a lánynak.

Kis idő múlva, amikor már hivatalosan együtt is voltak, Liliana bevallotta, annyira megtetszett neki ez a vakmerőség, ez a kitartás és elszántság, amivel a fiú újra meg újra próbálkozott nála az elutasítás ellenére is, hogy végül kötélnek állt. És ahogy jobban megismerte, felfedezte féltékenységét, zavarát és örökös szégyenérzetét, még inkább átérezte, hogy ez a szokatlan bátorság az igazi szerelem leghűbb bizonyítéka. Liliana azt mondta, az a férfi, aki képes megváltozni egy nő szerelméért, megérdemli, hogy viszontszeressék. Ricardo Morales ezt a beszélgetést is emlékezetébe véste, és eldöntötte, hogy ezután örökre ilyen lesz az ő kedvéért. Sohasem érezte

méltónak magát semmire, főleg nem egy ilyen nő szerelmére. De tudta, hogy amíg csak lehet, élveznie kell a helyzetet. Amíg tart a varázs, és nem ér véget a tündérmese.

Morales mindezek miatt élete végéig emlékezni fog arra, hogy Liliana 1968. május 30-án világoskék hálóinget viselt, haját kontyba tekerte, csak néhány gesztenyeszínű tincs kandikált ki, egy napsugár a konyhaablakból épp a bal orcájára tévedt, megcsillant rajta, és ettől csak még gyönyörűbb lett, tejes teát ittak és vajas pirítóst ettek, és arról beszélgettek, hogy milyen bútorok mutatnának jól a nappaliban, a férfi felállt az asztaltól, elment néhány tányérért a konyhába, hogy szemléltesse, miként helyezhetők el a lehető legnagyobb összhangban a bútorok, Liliana nevetett rajta, hogy ennyire mániákusan megtervez mindent, mélyen a szemébe nézett, rámosolygott, és azt mondta, ne bajlódjon annyit ezekkel a régi bútorokkal, mert előbb-utóbb úgymint hálónak kell alakítani a nappalit, de ő szórakozottan, jobban mondva az imádott nő látványától megrészegülten nem fogta fel a célzást, csak átkarolta a derekát, és együtt mentek a bejárati ajtóhoz, a küszöbön aztán gyengéden megcsókolta, és integetve elköszönt tőle anélkül, hogy tudta volna, ez a búcsú örökre szól.

Mozi

Benjamín Chaparro többször lenyomja az írógép kallantyúját, hogy kiszabadíthassa a papírt. A szélénél fogja, szinte az ujjbegyével, és leteszi a másik tizenhat vagy tizenhét oldalra, mintha egy biztosíték nélküli kézigránát lenne, amely megmenekült az elvetéstől, és attól, hogy galacsinként a kosárban végezze. Valamelyest ellágyul, amikor észreveszi, hogy a teleírt papok halma lassanként vastagszik, testesedik.

Elégedetten kihúzza magát. Két napja még reménytelennek érezte a helyzetet, bizonytalankodott, hogyan is kezdjen neki, biztos volt benne, hogy sosem tudja majd megírni a könyvet. És most kész az eleje. Jól vagy rosszul, de készen van. Elégedett és egyben feszült. Feszült, mert tovább akarja mesélni, hogy mi történt ezekkel az emberekkel. Vajon ezt érzik az írók, amikor mesélnek? Ezt a személyre szabott mindenhatóságot, hogy a szereplők életével játszanak? Nem biztos benne, de ha így van, akkor tetszik neki az érzés.

Az órájára pillant, és nyugtázza, hogy este hét van. Fáj a háta. Majdnem egész nap itt görnyedt. Úgy dönt, hogy megjutalmazza magát, és megünnepli a kezdőrúgást. Megkeresi a polcon a pénztárcáját, ellenőrzi, hogy van-e pénze, és elmegy moziba. Nem is azt élvezzi, hogy megnéz egy filmet, hanem azt, hogy tudja, utána elmesélheti Irenének, ha találkoznak. Csak úgy foghegyről, mellékesen, mintha nem is volna fontos. A nő majd a filmről kérdezi. És ő szeret a moziról beszélni. Hasonló az ízlésük. Valami azt súgja Chaparrónak, hogy Irene örülne, ha együtt mennének. De persze nem lehet. Nem illik. Az is megeshet, pusztán az ő agyszüleménye az egész. Honnan szedi, hogy a nő szívesen vele tartana? Ez inkább a saját vágya. Van egyáltalán valami, ami biztos? Semmi. Semmikor. Soha.

3

Amikor 1968. május 30-án nyolc óra öt perckor megszólalt a telefon a bíróság titkárságán, annyira fáradt voltam, hogy beleszórtam aktuális álombomba a telefoncsörgést, és csak a negyedike vagy az ötödikre sikerült kinyitnom a szememet. Nem vettem fel azonnal, az ébrenlét állapota túl nagy traumát jelentett ahhoz, hogy rögtön megtegyem, és telefonbeszélgetésbe elegyedjek.

Hamarosan arra lettem figyelmes, hogy Pedro Romano ugrálva és kiabálva felém tart. A hívást ünnepelte, én meg valami nyakatekert logikai műveletnek köszönhetően bosszús arccal vettem ki a részemet az örömnünnepből, közben, még mielőtt felvettem volna a kagylót, dörzsöltem a szememet. Az egész éjszakát ott töltöttük a bírósági irodában, egy darabig terpeszkedtünk a hatalmas, sötét bőrfotelekben, aztán lecsuklott a fejünk, és a karunkkal az íróasztalon támaszkodtunk. A nagy ugrálás közepette Romano felrúgta a tálcát, rajta a vacsorától itt maradt tányérok, és az egyik vizespohárnak használt csésze egészen a könyvespolcig gurult. Még egy másodpercet vártam, mielőtt felvettem a telefont, közben magamban azt az idióta bírót szidtam, aki ragaszkodott hozzá, hogy bent éjszakázzunk azon a tizenöt napon keresztül, amikor ügyeletesek vagyunk. Az egyik héten Romano titkársága volt a soron, a másikon az enyém, de hogy lehet megoldani a tizenötödik nap problémáját? Az idióta Fortuna Lacalle nagy bölcsen eldöntötte, hogy kicsesz mindkettőnkkel. A súlyos eseteket leszámítva az ügyeket az illetékes rendőrkapitányság szerint láttuk el. A súlyosabbakat az ügyelet tizenötödik napján a bíróság két titkársága között kellett elosztani, aszerint, hogy mikor értesített minket a rendőrség. Romano magasba emelt karral, ünnepélyesen kihirdette: „nyolc óra

öt perc, Chaparro, nyolc óra öt perc”, ugyanis ha ekkortájt csörrent meg a bíró telefonja, akkor biztosan emberölést jelentettek be, Romano tehát nem kevesebért ujjongott, mint hogy elmúlt nyolc, mivel a páratlan órák az övék voltak, a párosak meg az enyéme, úgyhogy öt szűk perc híján menekült meg egy vaskos és bonyolult aktától.

Most, hogy írás közben jobban belegondolok, látom, milyen mély ciniz-mussal végeztük a munkánkat. Mintha sportvetélkedő lett volna. Valójában soha nem gondoltunk bele abba, hogy megölték valakit, teljesen mindegy, öt perccel előbb vagy később csörög a telefon, egy élet végérvényesen véget ért. Számunkra pusztán egy egyszerű irodai csata volt: te gürizel vagy én gürizek. Lássuk, ki az életrevalóbb, kettőnk közül ki jár nagyobb szerencsével. Ezúttal Romano. És bár ekkor még nem rühelltem, mert némi időbe telt, hogy rájőjjek, mennyire hitvány teremtés, azért szívesen széttörtem volna a fején a telefont. Ehelyett inkább túlléptem a dolgon, felsőbbrendű fintorral az arcomon felvettem a kagylót, és méltóságteljesen beleszóltam: „Bíróság, jó napot kívánok!”

Ballagtam lefelé a Talcahuano utcai lépcsősoron, és közben a sorsomat átkoztam. Ekkoriban még kérdőre vontam magam, jobban mondvá hibáztattam magam, hogy nem fejeztem be a jogi tanulmányaimat. És néha, mint például most, egészen meggyőzőnek tűnt ez az önostorozás. Ha befejeztem volna a tanulmányaimat – gondoltam magamban –, már huszonnyolc évesen tízéves törvényszéki tapasztalattal rendelkeznék egy bíróság titkáráként, és nem penészednék, poshadnék és rohadnék meg végleg ezen az átkozott területi bíróságon titkárságédként. Aztán pedig lehetnék ügyész, miért is ne? Vagy akár hivatalos védőügyvéd. Talán belefásultam, látván, ahogy az ostobák hada végigvonul a jogi ranglétrán, mind megcsinálja a maga karrierjét, bár az enyémmel hasonló pozícióból emelkednek fel és kapnak szárnyra? Igen, belefásultam. Egészen biztosan.

„Főhivatalnok-komplexus.” Biztos van szakkifejezés az én fájdalomra is. „Olyan bírósági alkalmazott esetében használatos kifejezés, aki ügyvédi cím híján korlátozott előrelépési lehetőséggel rendelkezik, így kizárólag egy titkárság adminisztratív vezetője lehet, fontos hatalmat gyakorolván a fogalmazók, segédek és gyakornokok felett; mindazonáltal soha a büdös életben nem léphet túl ezen a beosztáson, következésképpen fokozatosan mind frusztráltabbá válik, mikor látja, hogy mások, olykor erre alkalmasak, de az esetek többségében olyanok, akik sokkal nagyobb kretének nála, meteorként száguldanak el mellette a törvényszék csillagos ege felé.” Szép definíció, megjelenhetne a Törvényszéki Közleményekben. De lehet, hogy elutasítanának a „büdös élet” és a „kretén” kifejezések miatt. Vagy inkább azért, mert akik szerkesztik ezt a kiadványt, ügyvédek.

Adalberto Rivadero, életem első főhivatalnoka, aki a főnököm volt gyakornok koromban, nagy életbölcsséget mondott nekem: „Nézd, Chaparro: a bíróságok olyanok, mint a szigetek: lepottyanhatsz Tahitira, de kerülhetsz akár a Sing-Singbe is.” Régi mesterem arca abból a szürkülő veteránlétből meredt rám, amelyben most én is leledzem, és világosan tudomásomra hozta, hogy ő az utóbbi hely lakójának érzi magát. „És még valami, fiacskám – tette hozzá szomorúan, mint aki tudja, hogy igazat beszél, ugyanakkor azt is, hogy az igazság haszontalan –, a szigeted minősége attól függ, milyen bírót fogsz ki. Ha egy rendes fickóhoz kerülsz, akkor megúsztad. De ha egy rohadékot fogsz ki, akkor a helyzet bonyolultabb. A legrosszabbak a kretének, Chaparro. Vigyázz jól a kreténekkal, fiam. Ha kikapsz egy kretént, véged van.”

Adalberto Rivadero életbölcsségét kiemelt helyre, az Igazságügyi Palotát uraló, bekötött szemű szobor mellé kellene felvézni, bronzbetűkkel. Ez kavargott a fejemben, miközben kullogtam lefelé a lépcsőn, és igyekeztem rájönni, melyik busszal kellene mennem. Már tudtam, hogy lőttek 1968. május 30-ának. Egy olyan bíróságon dolgoztam, amely korábban jól működött, most viszont egy kretén kezébe került. Ez a kretén pedig a legrosszabb fajtából való: egy gyors előrelépésre vágyó kretén. Az a fajta kretén, aki lehetőségei csúcán érzi magát, igyekszik minimalizálni a tevékenységét. Legalább halványan sejti, hogy ő egy seggfej. Ha a csúcson érzi magát, akkor elégedett. Ezért fél. Fél attól, mások első ránézésre megállapítják róla, hogy ő egy kretén. Fél, hogy valami baromságot csinál, és a többiek rájönnek, ha eddig még nem vették volna észre, milyen is valójában. Így inkább befogja a száját. Meghúzza magát, és hagyja, hogy az élet elrobogjon mellette. A beosztottak pedig nyugodtan dolgozhatnak, ki-ki tudása szerint, összehangolják ismereteiket a főnök tértelenségével, és megpróbálják őt intelligensnek vagy legalábbis kevésbé kreténnek feltüntetni.

Ezzel szemben a ranglétrán felfelé törekvő kretén esetében két probléma adódik: kezdetben majd szétveti az energia, buzog benne a lelkesedés, majd kicsattan a tettvágytól. Gejzirként árad belőle az energia, a szenvedély és

a tervek, mindent igyekszik azonnal a felettesei elé tární, hogy végre elismerjék, egy csiszolatlan gyémántot tartanak a kezükben, és eddig erkölcsi és intellektuális érdemeihez méltatlan beosztásban foglalkoztatták. Itt jön be a képbe a másik bökkenő: ennél a sajátos kreténtípusnál a bátorság az önismeret hiányával párosul. Azért vágyik az előrelépésre, mert úgy érzi, érdemes rá, sőt gyakran meg van győződve róla, hogy igazságtalanul bánik vele az élet és az embertársai, mert akadályozzák szándékát, amely szerinte teljesen jogos. Az önismeret hiánya és a tettekeszség tehát veszélyessé teszi ezt a típust. Nem annyira önmagára, hanem inkább másokra nézve. Azokra, akiknek éppenséggel a felettese. Egyiküknek – példának okáért – épp meg kell válnia egy időre a titkárság langymeleg fészkrétől, nem egyébért, mint hogy megszemlélje egy gyilkosság helyszínét. Emiatt kullog lefelé a Talcahuano utcai bejárat lépcsősorán, temérdek szitokszóval a nyelve hegyén.

Ez lennék én, a kárvallott, aki a lelke mélyén sejtí, hogy a bíró nem a világtörténelem egyetlen kreténje, aki jól nevelt gyerekként akar tetszelegni a Fellebbviteli Kamarában dolgozó felettesek előtt; hanem itt van ez a kishitű kretén, aki kényelemből, nemtörődömségből elmulasztotta befejezni a jogi tanulmányait, úgylíogy soha az életben nem lép feljebb a titkárhelyettesi posztnál, ezért épp olyan, mint a végállomásra beérkező vonat, amely előtt ott ágaskodik egy nagy, fából és vasból készült ütköző, hogy figyelmeztessen, idáig jutottál, haver. Vakvágány, zsákutca, ennyi volt. Innentől kezdve számtalan titkár ad majd neki utasítást, és ezeket tiszteletben kell tartania, mert a felettesei mondták, akik ügyvédek, és számtalan bíró utasítja majd a titkárokat, amit ők továbbadnak, mint például ezt, amit éppen most teljesítek. Eszerint minden emberölés, amely az idő alatt történik, míg a soros titkárság főhivatalnoka az ügyeletes, köteles kimenni a tett helyszínére, hogy felügyelje a rendőrség munkáját.

Egyetlen alkalommal, a legelső esetről merem feltenni a kérdést a tiszteletre méltó bíró úrnak, hogy mi értelme van az effajta eljárásnak, ha a vizsgálat első szakaszát a Szövetségi Rendőrség hivatott elvégezni, mindeközben igyekeztem nem arrogánsnak tűnni. Őméltósága azt felelte,

hogy ennek nincs jelentősége, ő azt akarja, hogy kimenjünk. Ennyi volt a válasz, és ezután mély csönd következett, én meg száználmas féregnek éreztem magam, mert nem mondhattam ki, amit minden jelenlévő tudott. Az új bíró ostoba, a titkárok meg hallgatnak, mint a sír. A 18. számú titkárság beosztottja nem szegül ellen, mert érzékeli, hogy új főnöke egy született kretén, következésképpen ő felkészült a teljes mozgósításra, mert itt az ideje, hogy felszedje a horgonyt, és áthajózzon egy másik szigetre, ahol jobb szelek fújnak. Julio Carlos Pérez, a 19. számú titkárság főnöke, vagyis a te közvetlen felettesed elég bajosan észleli, hogy a bíró egy kretén, hiszen ő maga is az, még hozzá a címeres fajtából, úgyhogy a helyzeted reménytelen. Semmi remény? Semmi. Az égvilágon semmi. Legfeljebb imádkozhatsz Szent Kallixtuszhoz, hogy a legnagyobb kretén óhaja teljesüljön, és mihamarabb felkerüljön a Kamarába, ott talán megnyugszik, és úgy érzi, megvalósította magát, végül szépen kiforrott, kiteljesedett, békés és kontemplatív kreténné válik, néhány hasonszorúval együtt ücsörög az Igazságszolgáltatás legillusztrisabb irodáiban.

De ez egyelőre nem történt meg, én pedig mentem teljesíteni az utasítást. Megkérdeztem a trafikostól, hogy melyik busszal jutok el a Niceto Vega és a Bonpland sarkához, és már jó előre émelyegtem a rám váró látványtól, ezért azzal igyekeztem biztatni magam, hogy nem gyengülhetek el egy rakás hekus előtt, akik betömörültek a lakásba, pedig borzasztóan viselem a holttestek látványát, egy friss holttestét, egy emberi lényét, aki nem az élet és halál természetes következményeként, hanem egy gyilkos visszavonhatatlan és erőszakos döntése miatt pusztult el, egy bűnöző miatt, aki a közelben mászkál szabadlábban, miközben én megveszem a jegyet, elteszem a visszaútra, leghátul ülök le, mert Palermo még jó pár megálló, és közben folyamatosan anyázok magamban, hogy miért nem volt meg bennem a minimális kurázsi, egy parányi lélekjelenlét, valami csekélyke akaratérő, hogy ügyvéd lehessenek.

5

Amint befordultam a sarkon, már éreztem, hogy remeg a gyomrom a rendőrök ilyen esetekben szokásos fennhézása láttán. Három járőrautó, egy mentő és egy tucatnyi hekus grasszált ott tétlenül, és eszük ágában sem volt távozni. Mivel nem akartam megadni nekik azt a jóleső érzést, hogy észrevegyék a gyengeségemet, gyorsítottam a lépteimen, és megtapogattam a farzsebemet. Mikor az első altiszt megpróbált feltartóztatni, az orra alá nyomtam az igazolványomat, de nem hagytam, hogy ránézzen, hanem odavettem neki, Chaparro titkárságod vagyok a 41. számú bíróságról, és vezessen oda az eset kivizsgálásával megbízott rendőrtiszthez. Az egyenruhás a vaslogika szabályai szerint járt el, amelynek segítségével fájdalom nélkül suhant át a rendőrösvényen: eszerint köteles engedelmeskedni mindenkinek, akinek több csíkja van, mint neki, akinek pedig eggyel kevesebb a csíkja nála, azzal úgy bánhat, mint egy kutyával. Rangjelzés híján kérlelhetetlen hangszínelem segítségével előkelő helyre léptem, úgyhogy egy esetlen biccentéssel jelzett, kövessem a „belső helyiségbe”.

A roskatag házban több lakást alakítottak ki, ezekbe egy kissé rossz állapotú, de tiszta oldalfolyosóról lehetett bejutni, amelyet itt-ott néhány cserép mályva hasztalanul próbált szebbé tenni. Két vagy három alkalommal oldalaznunk kellett, hogy ne ütközzünk bele a többi rendőrbé, akik az utolsó előtti lakásból szállingóztak ki. Úgy számoltam, húsznál is többen vannak, és újra elfogott a kellemetlen érzés, hogy sokan beteges örömet lelnek egy tragédia megszemlélésében. Csakúgy, mint a vasúti balesetek esetében, amelyekhez akaratom ellenére hozzá kellett szoknom, hiszen minden nap a Sarmiento vonalon utaztam. Igazából sosem értettem azokat, akik odasereglenek az álló vonat köré, hogy szemügre

vegyék a kerekeket és a sínek között széttrancsírozott áldozat testét, meg a tűzoltók vérverejtékes munkáját. Egy időben azt hittem, valójában én vagyok a gyenge. És kényszerítettem magamat, hogy közelebb menjek. De nem is annyira a halál borzalmas látványától rettentem meg, hanem néhány kíváncsiskodó örömittas, ünnepélyes arckifejezésétől. Mintha az egész az ő szórakoztatásukra rendezett ingyenes színházi látványosság volna, meredten, kissé tátott szájjal, amolyan elmélyült és elragadtatott félmosollyal bámultak, talán minden apró részletről referálniuk kell a kollégáiknak. Biztos voltam benne, hogy amint átlépek a küszöbön, találkozom pár effajta tekintettel a kék tányérsapkák alatt.

Egy takaros szoba látványa fogadott, az elemes szekréynsor és a falak zsúfolásig telve a díszekkel. Az étkezőgarnitúra az asztallal és a hat székkal épp hogy elfért a szűkös helyiségben, nem illett a szoba kis foteljeihez, és köszönőviszonyban sem volt a dekoráció stílusával. „Friss házások” – gondoltam. Néhány méterrel közelebb mentem az ajtóhoz, amely a lakás többi részébe vezetett, de egy kék egyenruhásokból álló körkörös falba ütköztem. Nem kellett sok ész, hogy kitaláljam, ott fekszik a holttest. Néhányan csendben álltak, mások hangos megjegyzéseket tettek, hogy bizonyítsák, ők nem félnek a haláltól, de mindnyájan a padlóra meredtek.

„Az ügyeletes tiszt, legyen szíves.” Nem tettem fel kérdést, mert kerestem a megfelelő, egy kissé kemény, egy kissé fáradt hangnemet, amely alkalmas arra, hogy kinyilvánítsam ennek a rakás naplopónak, némi engedelmességgel tartoznak nekem, ugyanis egy felsőbb szintet képviselek. Mintha csak többekre alkalmaznám a parancs-engedelmesség elvét, amelyet már a fekete rendőr esetében bevettem, amikor a járdán megpróbált feltartóztatni. Újra rám néztek, aztán meghallottam Báez felügyelő hangját a szoba mélyéről. Néhány hekus félreállt, hogy bejuthassak, ekkor megpillantottam, amint egy franciaágyon ült.

Igazából lehetetlen volt odajutni hozzá, mert az ágy csaknem az egész helyiséget elfoglalta, a holttest pedig mellette feküdt, és amikor utat nyitottak nekem, megértettem, hogy ha nem akarom, hogy nyápicnak tartsanak, nekem is meg kell néznem a halottat.

Tudtam, hogy egy nőről van szó, mert elmondta a rendőr, aki odaszólt a bíróságra nyolc óra öt perckor, hogy „NN fiatal nő”, abban a furcsa zsargonban, amit a rendőrök láthatóan nagy élvezettel használnak. Ez az állítólagos tárgyilagosság, a törvényszéki beszédmód használata olykor megmosolyogtatott, de az esetek többségében inkább bosszantott. Miért nem lehet nyíltan kimondani, hogy az áldozat egy fiatal nő, akinek egyelőre nem tudjuk a nevét, és valamivel idősebb húszévesnél?

Látszott, hogy gyönyörű nő volt, hiába változott a bőre csúnyán opálos színűvé, miközben fojtogatták, hiába torzult el az arca a ráfagyott rémület és az oxigénhiány miatt, minden borzalom ellenére valahogy méltóságteljesnek tűnt, ezt még a borzasztó halál sem tudta eltörölni. Bár szégyelltem, biztosra vettem, az itt hemzsegó rendőrök megnövekedett száma éppen annak köszönhető, hogy a lány gyönyörű és meztelen teste ott feküdt a hálószoza világos parkettáján, a jelenlévők zöme pedig büntetlenül, kénye-kedvére szemügyre vehette.

Báez felkelt, és elindult felém a franciaágy mellett. Mosoly nélkül kezét nyújtott. Elég jól ismertem, tudtam, hogy szereti a munkáját, bár a tragédiáknak soha nem örült. Csak azért nem terelte ki a kíváncsiskodó kék ruhásokat, mert nem igazán figyelt oda rájuk, vagy mert tudta, hogy ez a rendőrfolklor része, esetleg mindkét tényező szerepet játszott a tömeg kialakulásában. Megkérdeztem, hogy megérkeztek-e már a szakértők. Idővel aztán rájöttem, hogy soha életemben nem lesz alkalmam még egy feleennyire becsületes és éles elméjű rendőrt sem megismerni, mint amilyen Alfredo Báez, de aznap reggel a számtalan figyelmen kívül hagyott dolog között valamire szintén nem ügyelt, ezért felháborodottan megjegyeztem, hogy nem igyekszik megőrizni a tett helyszínén található nyomokat. Ha egy kicsit jobban ismertem volna Báezt, tudtam volna, hogy ami hanyagságnak tűnt, valójában az ő rezignált vasfegyelme, ugyanis nagyon elege volt az odaözönlő semmirekellők áradatából. Báez visszalapozott néhány oldalt a noteszében, és tudomásomra hozta, hogy mit derített ki addig.

– Liliana Colottonak hívják. Huszonhárom éves. Tanítónő. A múlt év elején kötött házasságot Ricardo Augustín Moralesszel, a Banco Provincia pénztárosával. A hátsó szomszéd azt állítja, hogy háromnegyed nyolckor kiabálást hallott. Kinézett a kulcslyukon. Mivel az ő ajtaja az utolsó, így nem oldalra esik, hanem szemből lát rá a hosszú folyosóra. Észrevette, hogy kijött a lakásból egy alacsony fiatalember. Úgy emlékszik, a haja fekete vagy sötét gesztenyeszínű. Ezen a ponton kissé fárasztóvá vált, mert megpróbálta megkülönböztetni a feketét a sötét gesztenyeszínűtől. Végül azt mondta, inkább fekete volt, mint gesztenyebarna. Látszik, hogy az öreglánynak nincs kivel beszélgetnie. Furcsállta, mert a férj korán reggel megy el otthonról. Hét óra tíz, negyed nyolc körül. És ezután zajokat hallott. A távozó férfi nem zárta be a lakás ajtaját. Ezért az öregasszony várt egy kicsit, hogy becsapódjon az utcai ajtó, majd kinézett a folyosóra. Szólította a lányt, de nem érkezett válasz. – Báez az utolsó oldalra lapozott. – Ez minden. Na jó, tegyük még hozzá, hogy ezután kijött, és megpillantotta a lányt az ajtóból, ott feküdt mozdulatlanul, ahol maga is látja, ekkor az asszony értesített minket.

– A távozó férfi lehetett a férje?

– Az öregasszony szerint nem. Konkrétan rákérdeztem, és ő kizárta. Azt mondta, hogy a férj szőke és magas, ez meg alacsony volt és sötét hajú. Ráadásul majd megveszett, hogy valami rosszat mondhasson a lányra, mert látogatót fogad húsz perccel azután, hogy elment a férje. Őt még nem is értesítettem. Ha akarja, tartson velem. Egy bankfiókban dolgozik... melyikben is, itt van... igen, itt Buenos Airesben.

A bejárat felől lépések zaja és néhány halk köszönés hallatszott.

– Szóval ideértél végre – vágta oda Báez egy hájas férfinak, aki mappát szorongatott a kezében. – Gyere csak, itt vagyunk.

A másik látható módon mérlegelte a választ. Hosszasan szemlélte a holttestet. Leguggolt. Megint megállt. Az ágyra tette a mappát, és elővett néhány műszert meg egy pár gumikesztyűt.

– Miért nem húztál már el, Báez? – bökte ki végül, mindennemű nyomaték nélkül.

– Mert rád vártam, mint a messiásra, Falcone!

Az orvosszakértő úgy ítélte, hogy felesleges tovább folytatni a beszélgetést. Munkához látott, megvizsgálta a holttestet. Finoman széthúzta a nő lábait, mintha az áldozat még érezné, és fájdalmat okozhatna neki az eljárás. Megtapogatta az ágyat, közelebb húzta, és oldalra fordította a táskáját. Kivett belőle egy injekciós tűt és egy kémcsövet. Elfordítottam a fejemet, nehogy rosszul legyenek. A komódon egy váza állt művirágokkal, és egy idősebb házaspár képe. Vajon kinek a szülei, a lányé vagy a férfié? Az ágy felett feszület. Mindkét éjjeliszekrényen egy-egy kicsi, szív alakú fényképtartó, a fotón a vőlegény és a menyasszony kissé zavarban, beállított pózban.

Elképzeltem őket az esküvő napján, a fényképész műtermében. Tisztán látszott, hogy nincs sok pénzük, talán a lány ragaszkodott hozzá, hogy megtartsák ezeket a hagyományos rítusokat. Szégyelltem magam, amiért a dísz tárgyakat elemzem, és a nő múltjában vájkálok, ez majdnem olyan, mintha őt magát, a meztelen és hideg testét bámulnám a hálószoba padlóján. Falcone végre felállt, és mélyet sóhajtott.

– Szóval? – érdeklődött Báez.

– Megerőszakolták és megfojtották. Majd később még megerősítem, de teljesen biztos.

Falcone közben kinyitotta a kopottas ruhásszekrényt. Elővett egy könnyű kendőt, olyat, amelyet a friss házások használnak nyaraláskor, gondosan összehajtogatva állt a polcon. Gyors és határozott mozdulattal ráterítette a lány testére. Arra gondoltam, az orvos biztosan egyedül él, vagy a felesége megköveteli, hogy ágyazzon be maga után. Mindenesetre hálás voltam neki ezért a kegyelettel gesztusért.

– Aproposó, a nyomok! Maradt még valami, vagy ez a csapatnyi idióta, akikkel az ajtóban találkoztam, mindent összefogdosott?

– Nyugi, Falcone, ennyire azért nem vagyok kretén – tiltakozott Báez, de inkább unottnak tűnt, mint bosszúsnak. Én elmegyek a férjhez a munkahelyére – fordult hozzám. – Velem tart?

– Persze – feleltem, és igyekeztem, hogy a hangomon ne érződjön, már nagyon szeretnék lelépni. Bármilyen indok kapóra jött, csak szabaduljak erről a helyről.

Az ajtóban három-négy rendőr ácsorgott, hangosan beszélgettek.

– A faszomba! – dörrent rájuk Báez, aki tiszt lévén minden alkalmat megragadott, hogy ráordítson beosztottjaira, mintha így különös hatékonysággal és gazdaságosan győzhetné meg őket, hogy legyenek alázatosak és engedelmesek. – Takarodjanak el innen, és csináljanak végre valami hasznosat, a picsába is! Ha meglátom, hogy valaki itt tátja a száját, beosztom hétvégére!

Erre szófogadóan szétszéledtek.

6

Ahogy beléptünk a bankba, furcsa érzés kerített hatalmába. Egy tágas, négyzet alaprajzú aula fogadott, falain rideg márványburkolattal. A magas mennyezetre szabályos közönként ócska, fekete csöveket függesztettek, rajtuk ósdi lámpaburák, amelyek elég rosszul világították meg a helyiséget. Magas, szürke műgyantával burkolt pultok és üveglapok tagolták katonás rendben az alkalmazottak és ügyfelek számára kialakított teret. A takarítónő unottan tisztogatta a kör alakú nyílásokat övező felületet, amelynél az ügyfelek beszélhettek. Irtóztam a hatalmas terektől, és az járt a fejemben, hogy félelmetes lehet minden nap ilyen helyen dolgozni. Ehhez képest a bíróság titkársága rendkívül lakályosnak tűnt a mennyezetig aktákkal teletömött rekeszeivel, szűk folyosóival és kopottas, ódon faillatával.

De másért volt furcsa érzésem. Alig léptem át a kapun Báez nyomában, tüstént végigpásztáztam a húsz alkalmazottat, akik ilyenkor még nem szolgálják ki az ügyfeleket, és gondolataikba mélyedve ülnek az íróasztaluknál. Mintha a rettenetes hírünknek még nem lenne pontos címezettje. Legalábbis addig, amíg az őr, aki ajtót nyitott nekünk, nem ér a terem végéhez, ahol felhajtja az egyik pultot, elhalad a személyzet mellett, és odafordul a megnevezett férfinhoz. Azon gondolkoztam, vajon ki lehet Morales, miközben szemügyre vettem az embereket. Megpróbáltam felidézni az éjjeliszekrényen lévő esküvői képet, de nem sikerült, talán a sietség volt az oka, vagy az, hogy félve néztem meg.

Olyan érzésem volt, mintha a tragédia ott lebegne húsz ember feje felett, és még nem döntött, kire csapjon le. Nevetségesnek tűnik persze, hiszen csak egyikük lehetett Ricardo Augustín Morales. A többiek nem. A többiek megmenekültek attól a borzalomtól, aminek a híret hoztuk. De

amíg az őr nem áll meg az egyik ott dolgozó férfi mellett, addig mindenki (legalábbis a fiatalok) mozgó célpont, a rettenetes sors szeszélyének kitett áldozat, aki megkaphatja az életét összezúzó hírt (immár kétségbevonhatatlan bizonyossággént; számára a tragédia többé nem lehetőség vagy találgatás, ahogy mi, emberek hétköznapi aggodalmainkat kezeljük, viselve annak nyomasztó terhét, hogy minden, amit szeretünk, egyik pillanatról a másikra semmivé válhat).

Az őr végigment az íróasztalok között, és odalépett egy fiatalemberhez, aki éppen csekkek végösszegét ellenőrizte egy méreteres számológépen. A távolból már majdnem átéreztem a helyzetét, de mintha az események hirtelen alátámasztották volna a teóriámat, miszerint a dráma hullámsík, mielőtt a címzettet elsodorja, ugyanis ekkor a fiatal fiú egy tágas helyiségbe nyíló ajtó felé mutatott, és furcsamód úgy tűnt, mintha a kinyújtott kéz gesztusa mentette volna meg a csekkeket számláló fiút a közelgő keresztúttól, attól, hogy rettenetes körülmények között veszítse el a feleségét.

Báezzel követtük a kéz iránymutatását, a hátsó ajtó pedig kinyílt, mintha egy összehangolt színpadi jelenet szereplői lettünk volna, s ekkor megpillantottunk egy fiatal, magas férfit, akinek a haja hátra volt zselézve, komoly bajszot, kék zakót és szorosan megkötött nyakkendőt viselt, és öntudatlan ártatlansága utolsó taktusainak ütemében haladt az íróasztal felé, ahonnan az őr és a csekkes alkalmazott kíváncsian figyelték.

A rendőr szólt neki, hogy keressük. „Most – gondoltam. – Ez a fiú ebben a pillanatban lép be a végtelen alagútba, ahonnan valószínűleg nem jut ki többet egész hátralévő életében.” Felpillantott, és ránk nézett. Először meglepődött, aztán bizalmatlanság tükröződött a szemében. Az őr bizonyára mindkettőnket rendőrként mutatott be. Általában ezt csinálják. A lehető legegyszerűbb megoldást választják. Mindenki tudja, mit csinál egy rendőr. De egy titkárhelyettes a területi vizsgálóbírósról már egzotikusabb állatfaj. Ott álltunk hát, hogy késeinket belemártsuk a fiú ütőerébe, ő meg csak nézett, még nem lett úrrá rajta az aggodalom.

Közelebb léptem a pulthoz, ahonnan a fiú kilépett, és elénk sietett. Úgy döntöttem, hogy bemutatkozom, de hagyom, hogy Báez beszéljen. Biz-

tosan lesz alkalom később elmagyarázni, ki a rendőr és ki az igazságügyi tisztviselő. Ráadásul Báez járatos volt a szörnyű hírek közlésében. Nekem végül is indokom se volt rá, hogy mi a lószarért vagyok ott, és miért nézem végig, ahogy egy fiatal banki alkalmazott élete semmivé foszlik. Ottlétem kizárólagos oka az a kretén dr. Fortuna Lacalle, és az ő csillapíthatatlan vágya, hogy mihamarabb bíróvá lépjen elő a Kamaránál.

Miközben Báez meg én félrevonultunk az újdonsült özvegygel a bank konyhájában, az járt a fejemben, hogy az élet felettébb furcsa. Szomorúság töltött el, de mi volt pontosan az oka? Kötve hiszem, hogy a fiú döbbenete, sápadtsága, tágra nyílt, réveteg tekintete. Báez az imént mondta meg neki, hogy azért jöttünk, mert a feleségét meggyilkolták a lakásukban. Nem is a fiatalember fájdalma. Az ember nem látja a fájdalmat. Egyszerűen azért nem láthatja, mert a fájdalom minden körülmények között láthatatlan. Legfeljebb néhány apró külső jele észrevehető. De ezeket a jeleket mindig is álarcoknak gondoltam, nem pedig tüneteknek. Hogy fejezi ki egy férfi kínzó lelki gyötrelmét? Keservesen sír és jajveszékél? Összefüggéstelenül hebeg-habog? Nyöszörög? Néhány könnycseppet ejt? Úgy éreztem, ezek közül a megnyilvánulások közül mindegyik csak arra jó, hogy megsértse, lebecsülje, profanizálja, hitvány szereppé degradálja a fájdalmat.

Miközben a fiú dermedt ábrázatát szemléltem, és hallgattam, mit mond neki Báez a házukban történt vizsgálatról, megértettem, ami néha megrendít minket mások fájdalma láttán, az egyfajta atavisztikus félelem, hogy ez a fájdalom minket is elérhet. 1968-ban három éve voltam házas, és azt hittem, vagy azt akartam hinni, illetve égttem a vágtyól, hogy hihessem, bár inkább csak reményvesztetten igyekeztem hinni, hogy szerelmes vagyok a feleségembe. Bámultam azt a magába roskadt testet a rozoga padon, ahogy szemei a gázcsoza kék lángjába révednek, a szorosan megkötött nyakkendőjét, amely ólomnehezékként csüngött a nyakában, a halántékára szorított kezeit, és ennek a megnyomorított, saját életétől megfosztott férfinak a helyébe képzeltem magam; ez volt, ami borzalmat keltett bennem.

Morales szemei még mindig a tüzet fürkészték, amelyet ő maga gyújtott meg öt perccel azelőtt, amikor még nem törtünk be erőszakosan az életébe, matéteát akart főzni magának. Én pedig azt hittem, értem, mi zajlik le ennek a fiúnak az elméjében, miközben gépiesen, egy szótagú szavakkal felelt Báez módszeres kérdéseire. A fiú nem tudta megmondani, hogy pontosan mikor indult el otthonról aznap reggel, azt sem, hogy vajon hány embernek lehet kulcsa a lakáshoz, de arra sem tudott válaszolni, hogy látott-e gyanús személyt a lakás közvetlen közelében. Valószínűnek tartottam, hogy a srác egy efféle hajótörés kellős közepén inkább arról készit leltárt, hogy mit is veszített el végérvényesen.

Felesége már nem kíséri el bevásárolni délután, és semmikor máskor, nem ajándékozta meg elefántcsontszíniú testével, nem fogan tőle gyermeket, és nem öregszik meg mellette, nem sétál vele a Punta Mogotes strandján, és nem neveti könnyesre magát *A három jómadár* című műsornak a 13. csatornán vetített, felettébb vicces epizódján. Még nem ismertem ezeket a részleteket (amelyekbe Morales idővel beavatott), de a fiú zavarodott ábrázatából már sejtettem, hogyan hullik éppen darabokra a jövője.

Amikor Báez arról faggatta, hogy tud-e bármilyen rosszakarójáról, legbelül éreztem, hogy gúnyos nevetnékem támad. Biztosan volt olyan, akinek rosszul adott vissza, vagy elfelejtette rábélyegezni a „fizetve” feliratot a villanyszámlájára... Ugyan kinek lehetne baja ezzel a gyermekkel, aki miután határozottan nemet intett a fejével, újra a kék láng felé fordította élettelené vált szemeit.

Ahogy múltak a percek, és Báez kihallgatása olyan részletekhez érkezett, amelyek sem Moralest, sem engem nem érdekeltek, láttam, ahogy a fiú tekintete lassan kiüresedik, vonásai egyfajta semleges arckifejezést öltenek, bőrét az első pillanatban végigszántó könnyek és izzadságcseppek pedig felszáradnak. Mintha eltűnt volna a füstfelhő romokban heverő élete egéről, s így Morales – hűvösen és érzelemmentesen – a messzi távolban megpillantaná, ami rá vár, és minden kétséget kizáróan világossá válna előtte, hogy a jövő számára immár nem létezik.

– Megoldódott, Benjamín. Az ügy le van zárva.

Pedro Romano diadalittasan vágta oda nekem ezt a mondatot, közben az íróasztalomra könyökölt, és az orrom alá csúsztatott egy papírt, rajta két névvel. Kicsivel előtte tette le a telefont. Láttam, hogy hosszasan beszélt, közben párszor hangosan felkiáltott (nehogy valakinek kétsége támadjon afelől, hogy irtó fontos ügyről van szó), majd hosszúra nyúló bizalmas stutogás következett. Kezdeti zavaromban azon töprengtem, hogy mi a francnak jön az én titkárságomra ahelyett, hogy a sajátján intézkedne. Amikor észrevettem, hogy Fortuna bíró Pérez titkár irodájában van, megértettem, hogy Romano előtte akar villogni. Mivel együtt érző fickónak tartom magam, és természetesen halvány fogalmam sem volt, hogy az elkövetkező években milyen fejleményei lesznek ezeknek az eseményeknek, akkoriban csak nevettem az egészen, és nem bosszankodtam azon, hogy Romano el akarja kápráztatni a feletteseinket. Nem is annyira a brillírozási kísérlet miatt, hanem annak a felettesnek az erkölcsi és intellektuális kvalitása miatt, aki előtt bizonyítani akart. Ha valaki mintabeosztottat játszik egy bíró előtt, azt szimplán csak patetikusnak tartottam volna, de hogy valaki ne legyen tudatában, a szóban forgó bíró egy címeres idióta, és úgysem veszi észre a bizonyítási kényszert, arra már képtelen voltam bármit is mondani. Azért felettébb meglepődtem, amikor Pedro Romano befejezve a telefonbeszélgetést azt mondta, az ügy megoldódott, és felém nyújtott egy papírt két névvel, miközben az arcán az látszott, hogy „megtettem neked a szívességet, bár nem az én dolgom volt, mert az ügy a te titkárságodé”.

– Kőművesek. A hármaskor lakásban dolgoznak. Átalakítás.

Romano szemmel láthatóan úgy gondolta, hogy a teátrális csöndekkel megtűzdelt távirati stílus fokozza bejelentésének drámaiságát. Azon gondolkoztam, hogy egy ennyire korlátozott fickóból hogy válhatott titkárhelyettes. Arra jutottam, hogy egy jó házasság csodákra képes. A felesége nem volt különösebben szép, se különösebben szimpatikus, se különösebben intelligens. Különlegessége abban rejlett, hogy egy gyalogsági ezredes lánya, és Onganía Argentínájában ez kiemelkedő érdem volt. Felidéztem az esküvői ceremóniát, a sok zöld sapkát, és mindez csak még jobban felbosszantott.

– Látták elmenni a csajt. Megtetszett nekik. És nem tudták kiverni a fejükből. – Romano ezen a ponton áttért a biztos elkövetők azonosításáról magának a bűnténynek a rekonstrukciójára. – Látták ugye, hogy kedden a férj korán elmegy otthonról. Felbátorodtak. Túllőttek a célon.

Éreztem, amennyiben továbbra is úgy beszél, mintha egy tértivevényes távirat szövegét olvasná, javasolom neki, hogy menjen a pokolba. Hamis illúzióba estem, amikor felegyenesedett, és elvette a kezét az íróasztalomról. Nem azért egyenesedett fel, hogy távozzon, hanem hogy lehuppanjon a legközelebbi székbe. Néhány csipőmozdulattal közelebb húzta, és szeme újra egy magasságba került az enyémmel.

– Elvetették a sulykot, és most jó nagy szarban vannak.

Nem beszélt többet. Talán várta a tapsvihart vagy a fotósok vakujának villanását.

– Kitől kaptad az információt? – szegeztem neki a kérdést, és egyből a szájába adtam a választ, amelyre számítottam. – Sicorától?

– Pontosan. – Romano hangjában most először éreztem némi bizonytalanságot. – Mert?

Gondolkoztam, hogy cseszegessem-e vagy hagyjam annyiban. Végül a békés megoldást választottam. Sicora emberölési ügyekért felelős segédtsízt a munkahelyi lógás nagymestere volt. Utált kapcsolatba lépni az emberekkel, és ki nem állhatta magát a nyomozómunkát. Vagyis az egyetlen dolog, ami közös volt benne és Báezben, az a szemük fehérje. Sicora a tulajdon házának nappalijából állította fel a hipotézisét, és rásü-

tötte a bélyeget az első jöttmentre, aki az útjába került. Nem is Sicorán húztam fel magam, hanem hogy ez a kretén Romano önállósítja magát. Sicora egy munkakerülő tuskó, ezt még az apácák is tudták a zárdában. Ennek a tagnak még csak a fülébe sem jutott, pedig nem árt, ha tudja, hogy mennek errefelé a dolgok.

Mindennek ellenére nem akartam felhúzni magamat. Végül is Romano egy kolléga, nekem meg elegendő igazságügyi tapasztalatom volt ahhoz, hogy tudjam, a verbális sebek nehezen gyógyulnak.

Másfelé tereltem a témát a kérdéseimmel.

– Egyébként... az ügyet nem Báez vitte?

Finomkodásom nem talált viszonzásra. Romano ironikusan és hűvösen válaszolt.

– Nem gondolnám, hogy Báez egy Spencer Tracy. Mindennel azért ő sem bír megbirkózni, nem gondolod?

Kezdem besokallni, minden maradék türelmem elszállt. Nem, nem gondolom. Akkor meg főként nem, ha az ügyet egy Sicorához hasonló naplopó kretén veszi kézbe.

Romano nem vette fel a kesztyűt a sértés hallatán. Viszont megpróbált leiskolázni, és a bal kezén számolni kezdett:

– Ketten vannak. Kőművesek. A szemközi vagy majdnem szemközi lakásban dolgoztak. Nem helybéliek, nem ismeri őket senki. Érted?

Romano megállt, mintha abban bízna, hogy ezúttal meggyőzött az érveivel. Végül megcsóválta a fejét és előretolta az állát, hogy előhozakodhasson a végső érvel:

– Ráadásul két rosszarcú feketéről van szó, érted?

Ekkoriban, talán azért, mert fiatal voltam, vagy udvarias, vagy éppen séggel mindkettő, nehezemre esett leányázni az ismerőseimet. Romano azonban egyre jobban kihúzta nálam a gyufát, és kezdtem elveszíteni utolsó csepp türelmemet. Többször láttam, ahogy kigúnyol egy-egy sötét bőrű, szerencsétlen kinézetű letartóztatottat. És láttam elvérezni jó modorból, többé-kevésbé nagynevű ügyvédek jelenlétében.

– Hát jó! Ha azért akarod perbe fogni őket, mert feketék, akkor hajrá!

Hozzá akartam tenni, „várj egy percet, utána nézek, hogy a büntető törvénykönyv melyik paragrafusát alkalmazhatjuk rájuk”, de úgy döntöttem, ez az irónia már túlzottan leereszkedő és kevésbé hatásos. Észrevettem, borzasztó erőfeszítésébe kerül, hogy ne kezdjen sértegetni, és amikor megszólalt, hangjában a társalgás megkezdésekor nyomokban érezhető szimpátiájának halvány nyoma se maradt.

– Megyek a kapitányságra. Sicora azt mondta, hogy előkészítette őket a kihallgatásra.

– Előkészítette? – majd felrobbantam a dühtől. – Akkor biztosan jól helybenhagyták őket. Majd én megyek. Ne feledd, hogy az ügy az enyém.

Általában nem bírtam a bírósági féltékenységet, ami arra ösztönzött egyeseket, hogy a különböző bírósági ügyeket birtokos névmással használják, de ez a fickó kihozott a sodromból. Otthon azt tanultam, hogy ne szégyenítsek meg senkit szemtől szemben. Úgyhogy visszafogtam magam, felkaptam a zakómat, és egy száraz „viszlát”-tal elköszöntem. Csak annyit engedtem meg magamnak, hogy jóval erősebben húzzam be az ajtót a kellesténél.

Amint beléptem a kapitányságra, felvettem a szokásos nagypofájú szerepet, amit az egyenruhások társaságában általában jó eredménnyel alkalmaztam. Bejelentettem magam, és vártam két percet, aztán Sicora elégedett mosollyal az arcán kijött hozzám. Romano, a barátja természetesen nem tartotta szükségesnek, hogy felvilágosítsa a dühömről.

– Előkészítettem őket a vallomáshoz – mondta, meglobogtatva két papírmappát, amelyből kilógott néhány jegyzőkönyv. – Sebastián Zamora. Paraguayi. 38 éves. Kőműves. Los Polvorines-beli. A másik José Carlos Almandós, 26 éves. Szintén kőműves. Ez legalább argentin, de Ciudad Ocultában él.

Próbáltam megőrizni a hidegvéremet.

– Végzett szembesítést?

Sicorának a torkán akadt a szó.

– Beidézte a tanúkat ebből a célból? Azokat, akiket Báez kérdezett ki.

Sicora erőt vett kezdeti hebegésén, és így szólt:

– Még nem. Felhívtam a bíróságot, és Romano azt mondta, hogy intézi, értesíti a férjet és...

– Nem a férjről beszélek – vettem közbe –, hanem a szomszédaszonyról, aki a hátsó lakásban lakik, ő látta távozni a gyilkost, ő értesítette a rendőrséget. Vagy a többi lakás tulajdonosáról, többek között a hármaséről, ahol ezek a fickók dolgoztak.

Láttam Sicora arcán a zavart, és megértettem, hogy a pasas olyan mélysegesen idióta, hogy annak mértékét soha nem leszek képes felfogni. Folytattam a mondandómat:

– Azt akarja mondani, hogy nem egyeztetette az ügyet Báez adataival?
– Újabb csend következett. – Hozza ide Báez papírjait, és vigyen oda a gyanúsítottakhoz.

Sicora túlzottan hülye volt ahhoz, hogy tiltakozzon vagy szót emeljen az ellen, hogy egy civil ad neki utasítást. Elment a vallomásokért, a fogvatartottakhoz viszont nem vitt oda. Rossz jel. Odakuporodtam egy iratdobozokkal tömött asztalhoz, amely majdnem a cellákhoz vezető folyosó teljes hosszán végighúzódott. Alighogy nekiláttam a bírói eljárás áttekintésének, megakadt a szemem egy bizonyos Estela Bermúdez vallomásán; kivettem a dossziéból, és félretettem. Szikrázó tekintettel pillantottam fel Sicorára.

– Maga átnézte Estela Bermúdez vallomását?

Sicora oldalra pillantott, mintha éppen próbálná felidézni, vagy azért, hogy időt nyerjen a megfelelő válaszhoz, majd összehúzott szemöldökkel ismét rám nézett.

– Ki az a Bermúdez?

Számítottam erre a kérdésre.

– A hármaskörös tulajdonosa, Sicora.

A rendőr érezte, hogy végleg elveszett.

– Amikor Báez felvette a vallomását – mondtam, és közben ügyeltem, hogy a hangom nyugodt maradjon, mert ez volt a legjobb módja a megsemmisítésének –, az asszony elmondta, hogy két kőműves dolgozott nála, de sem hétfőn, sem kedden nem mentek hozzá. Hétfőn azért, mert egész nap esett. Kedden pedig azért, mert várták, hogy megszáradjon a terasz, ugyanis kátránnyal dolgoztak, így odaszóltak telefonon, és abban maradtak, hogy csütörtökön folytatják a munkát.

Az orra alá nyomtam a papírt, hogy ő maga is olvassa el, de Sicora, maradék méltóságát összeszedve ellenszegült, és megkérdezte:

– És ennek mi köze az ügghöz? Nem mondhatták ezt azért, hogy alibi-jük legyen, aztán elmentek megölni a lányt, végül meg szépen elszeleltek?

– És árulja már el nekem, Sicora, nem olvasta ebben a vallomásban, és az összes többi tulajdonos vallomásában, hogy a bejárati kaput, az utcai

folyosóajtót kulccsal zárják, és mindig ki kell nyitni, illetve be kell zárni, ha vendégek érkeznek? Ez minden vallomásban szerepel. Csak azért mondom, hogy ne a szomszédasszony szavain lovagoljak, aki kihívta a rendőrséget, és mindvégig azt állította, hogy az elkövető egyedül volt.

Felemeltem az összes tanú vallomását tartalmazó iratsomót, és letettem elé az asztalra, de Sicora nem nyúlt érte. Csak bámult rám, és pillantása egyre feldúltabb lett. A hideg kirázott, amikor megérettem az okát. El-lentmondást nem tűrően ráparancsoltam:

– Vigyen a rabokhoz!

Sicora úgy felpattant, mint a rugó.

– Épp... épp ebédidő van. Most osztják az ételt.

Nem tágítottam.

– Nem tudok várni, és nem tudok később visszajönni. Látni akarom őket. Azonnal hívja fel nekem Báezt!

Sicora egy pillanattig még habozott. Aztán egy vezetékeket ordított, és a cellák felőli folyosó mélyéről előjött egy ór.

– Kísérje az urat a két... annak a kettőnek a zárkájába.

Végigmentünk a folyosón, ahová négy pár cella nyílt. Balról az utolsó előtt megálltunk. Nem éreztem étel illatát. Az ór babrált egy kicsit a zárral, aztán az ajtó hangosan megcsikordult, és kinyílt. Égett a villany. A két férfi az egymással szemközti oldalon feküdt a priccsen. Az egyikük aludt, és meg sem moccant, amikor beléptünk. A másik, aki hanyatt feküdt, és karjaival eltakarta az arcát, felénk fordult, hogy megnézzze, ki érkezett. Köszöntem, mire hebegett valamit. Egy darabig néztük egymást.

– Hívja ide Sicorát! – parancsoltam rá az őrré. Ő egy pillanattig habozott.

– Nem hagyhatom egyedül a cellában.

Ez volt az utolsó csepp a pohárban. Másodszorra indulatosabban kértem.

– Hívja ide, vagy maga is vizsgálati iratokat ebédel!

Az ór elment. Eldöntöttem, nem hagyom, hogy a düh és a borzadály érezhető legyen a hangomon.

– Hogy van?

A férfi látszólag elmosolyodott, az orra és a szája között egy véres pörk éktelenkedett. Hiányzott két szemfoga, biztosra vettem, hogy mindkettőt most vesztette el. Amennyire tudta, összeszedte magát, és elmondta, hogy már nem fáj annyira, de a társának a bordáit nagyon összerugdosták, és csak nemrég sikerült álomba sírnia magát.

Az őt visszatért. Azt mondta, hogy Sicora elment.

– Akkor hívja ide a főfelügyelőt!

– Éppen ebédel.

– Ki a faszt érdekel? – üvöltöttem. Kikeltem magamból. Különben nem sűrűn engedtem meg magamnak ezt a kocsmai stílust.

Amikor három óra elteltével visszatértem a bíróságra, ahelyett, hogy a saját titkárságomra mentem volna, egyenesen a 18-as felé vettem az irányt. Átmentem az íróasztalok közötti keskeny átjárón, és köszönés nélkül haladtam tovább a magas, súlyos kartotékok rengetegében. Odaértem Romano íróasztalához, aki éppen elmélyülten újságot olvasott, és ezúttal én nyomtam az orra alá egy papírt.

– Jól figyelj rám! A Kamarából jövök, épp most jelentettelek fel téged és azt a nagy reményű, kretén Sicora barátodat kényszervallatás miatt. A gyanúsítottaidat törvényszéki orvosszakértők vizsgálják az én utasításomra.

Próbáltam nem kikelni magamból. Romano letette az újságot, és elgondolkozott. Folytattam:

– És a nyakamat rá, hogy a kényszervallatás a te ötleted volt, nem az idióta Sicoráé. Ő helybenhagyta őket, hogy játszhassa a hőst, és jó színben tűnjön fel a bíróság előtt. Mekkora idióta! Úgyhogy hadd javasoljak két dolgot. Ha valakit meg akarsz gyepálni, akkor tedd magad. Másrésről: ha megruházol valakit, akkor figyelj arra, hogy legyen rá okod, mert két szerencsétlen melóst fogtál ki.

Sarkon fordultam. A legközelebbi asztalon hagytam a feljelentést. A többi alkalmazott természetesen a legnagyobb megdöbbenéssel bámult rám.

– Miután elolvastad, küldd át az én titkárságomra.

Talán jobb lett volna, ha hallgatok, de mivel nem egykönnyen poccentem be, nehezemre esett lehiggadnom is, ha egyszer eldurrant az agyam.

– Mindig is sejtettem, hogy félig-meddig kretén vagy, Romano. De nem. Most rájöttem, hogy döbbenetesen kretén vagy. És már biztos vagyok abban is, hogy egy utolsó rohadt szemétláda!

Akkor még nem tudtam, hogy miféle nehézségeket okoztam önmagamnak ezen a napon, aztán idővel megtapasztaltam. De valószínűleg senki sem képes kiolvasni a jelen üledékéből jövőbeli tragédiák előjeleit.